

T 4 GJORDE EN GOD INSATS PÅ AFÖ

På söndagen var det eld upphör under gudstjänsttid. Fältpastor Lars Haggström höll korv på ammunitionsförbandet. Dagen var den andra oktober och tidigare på morgonen hade striderna börjat blossa upp överallt i Västergötland.

Korv, bensin och ammunition till sydsidans förband

Det hände en olycka när en av T 4-bataljonerna anlände till trakten av Herrljunga. Men det var underligt nog en trevlig olycka: wienerbröden på samhällets enda kafé tog slut, totalt slut! Repkarlarna blev naturligtvis inte särskilt gläda över detta snabbt sinade wienerbrödsförråd — fast i gengäld kunde de trösta sig med att de hade sett "den glade bagarn" i verkligheten!

Den insats T 4 gjorde under AFÖ 60 var av oerhörd betydelse för hela sydsidan. Utan överdrift (men i en smula skämtsamt ton) skulle man kunna säga, att sydsidans samtliga trupper stod och föll med hälsalehulmsförbanden. Vad skulle pansar, infanteri, artilleri, ingenjörer och andra tagit

sig till om de ej fått den korv och det kött och det bröd och den bensin och den ammunition, som T 4 distribuerade till förbanden i de västgötska skogarna? Ja, det är bara en enkel fråga!

Annars låg T 4-förbanden ganska långt söder om det egentliga manöverområdet. Visserligen hade de stridskänningar flera gånger, men aldrig i samma omfattning som de nordligare förbanden.

Tiden på AFÖ var tröttande, ingen vill förneka den saken. Men samtidigt var det en rolig tid, en spännande tid, en omväxlande tid.

Och det var det goda kamratskapspelets tid!

Brödet bakades på T 4. Här är konditor Bertil Jönsson från Lund, bagare Arne Boström från Alingsås och Agne Johannesson från Malmö som bistå i färd med att framställa limpor. Åskådare är stridsdomaren fanjunkare Riksten Kähler.

Nöden har ingen lag — och det har inte heller kriget. Ernst Knall ville vara fin och slätråkad om hakan, trots att han befann sig mitt ute i skogen med ett T 4-förband.

Norra Skånes Cisttryckeri, Hälsöholm

Snapphanen

Nr 2 — EXTRANUMMER FÖR REPETITIONSÖVNINGEN HÖSTEN 1960 — Pris 1 kr.

REPSOLDAT 1960

POSITIV HÅLLNING TILL UTBILDNINGEN GLÄDJEJÄMNE FÖR AVGÅENDE T4-CHEFEN

— Eftersom jag, låt vara med långa avbrott, har tjänstgjort på T4 och bott i Håselholm ända sedan 1929, har jag haft goda möjligheter att följa både regementets och stadens utveckling på nära håll under en lång och utomordentligt händelserik tid, säger överste Birger Hasselrot, som sedan denna yttrades och skrevs ner har tillträtt befattningen som träningsinspektör efter att ha varit regementschef på T4 sedan 1955.

Ursprungligen hade jag inga planer på att bli officer på aktiv stat, utan jag började läsa juridik i min hemstad Stockholm, när jag hade tagit studenten. Däremot tänkte jag mig att bli reservofficer, men utsikten att för framtiden få att göra med människor av alla de slag och ur sålda miljöer fängslade mig så mycket, att jag tänkte om och beslöt vilja officersyrket.

Till Håselholm kom jag för första gången som ung fänrik en solig majmorgon. Jag minns fortfarande hur jag gick ut på stationstrappan och såg ut över staden, som då bara hade 2,900 invånare. Jag vill inte bestämma att det jag såg gjorde mig lite bekymrad. Men jag har aldrig ångrat att jag ändrade mina ursprungliga framtidplaner eller att jag slog mig ner i Håselholm, förklarar överste Hasselrot.

T4 var för 31 år sedan en liten kär med tre kompanier och en enda kasern, som vid den tiden låg inom Vankiva kommun. Landsbygden omgav då tämligen oförmedlat stadens byggesamfund. Nu har Håselholm 12,000 invånare och består sig med läsåret och läroverk, moderna bostadsområden och utmärkta affärer, för att nu inte tala om den förnämliga idrottshallen. Regimentet är i dag ett av de större, försätt med sex kaserner och utrustat med en mångfald nya utbildningsanordningar. Till saken här förstås också, att värnplikettjänstgöringen enligt min och säkerligen många uppfattning har betydigt åtkämligt när det har gått att ge svensk manlig ungdom hyfs och hållning. Många har under sin första tjänstgöring fått lära sig tala

ur skägget och fått välbehövlig fysisk träning, tvingats klä sig snyggt och bibringata elementärt vetande om personlig hygien. Man behöver bara tänka på Albert Engströms bistert satiriska porträtt av svenska drumlar från tiden kring sekelskiftet för att inse vilka oerhörda förändringar som har inträffat sedan dess. Att värnplikettjänstgöringen har varit en pådrivande faktor härvidlag torde vara obestridligt.

Som jag nämnde, var jag lite bekymrad när jag först kom till Håselholm, berättar överste Hasselrot. Nu befinner jag mig i samma predikament inför det förestående uppbrottet. Jag lämnar nämligen gärna detta förband och denna stad, där jag har verkat så länge och trivts så bra. Vår för jag har trivts. Av alla största vikt är det förstås, att jag hela tiden har haft stöd av en utomordentlig befälhåvar, bestående av lojala, pliktrogna och hårt arbetande officerare, underofficerare och underbefäl.

En ständigt källa till glädje har också varit truppen, som har utgjort ett genomslutligt urval ur svenska folket, fastslår överste Hasselrot. Med ytterst få undantag har de värnpliktiga visat en påfallande positiv inställning till sin tjänst och strävat efter att göra sitt bästa. Man klagat ofta, kanske med skäl, på vår tids ungdom. Oartarna tycks emellertid enligt min erfarenhet vara av övergående natur. Vi har i varje fall här på T4 sett mycket lite av den raggarmentalitet, som annars tycks sprida sig i oroväckande utsträckning.

Den positiva inställningen till tjänstgöringen kan väl här på T4 till en del ha sin orsak i utbildningens påtagligt praktiska karaktär, säger överste Hasselrot. Man kan mäta prestationerna eller åtminstone se resultat av arbete, och här till kommer så en viktig faktor — vi har material att använda med, och det passar enligt gamle ärkebiskop Sundbergs försäkran svenska folket alldeles förträffligt. Mot denna bakgrund är det förstås, att många ungdomar begär att få komma till träningsgruppen och att de trivs med tjänstgöringen. Det faktum att många får direkt nytta av den militära utbildningen i civila sammanhang är naturligtvis också betydelsefullt.

Överste Birger Hasselrot. Chaufför är Erik Jönsson, Astorp.

"Rätt man på rätt plats" personaldetaljens motto

— Det är inte så lätt att skaffa fram personal till en repetitionsövning av det här formatet, eftersom ett mycket stort antal anställningsönskan varligen beviljas, säger chefen för personaldetaljen, kapten Brunby. Värnpliktiga ur personalreserven måste följaktligen kallas in i ganska stor utsträckning för att vakanserna skall kunna fyllas. Den sammansvetsning av förbanden som utgör ett av syftena med de krigsförbandvisa repetitionsövningarna äventyras väl i någon mån av denna anledning men detta kompenseras därigenom att åtkämliga av dem som tillhört personalreserven i fortsättningen får krigsplacering på de fältförband, där de har tjänstgjort. Härigenom uppstår man även den fördelen att vederbörande kommer in i den rätta repövningsrytmen. Normalt skall sex år förflyta mellan repetitionsövningarna, men undantag från denna regel förekommer bl.a. i samband med organisationsändringar, berättar kapten Brunby. I sammanhanget kan förtjäna nämnas att värnpliktig personal, som är född något av Åren 1914—22 skall fullgöra två repetitionsövningar, medan tre är försäkrade för de yngre årgångarna. Det säger sig självt att de många omplaceringarna kräver mycket

arbete.

Personaldetaljens motto är givetvis "Rätt man på rätt plats", och vi tar alltid hänsyn till både militär utbildning och civil sysselsättning. Ett omfattande och komplicerat arbete är inplaceringen av de många uppklassade äldre värnpliktiga, som nu kan nyttiggöras i krigsorganisationen. Åtkämliga som enligt den gamla besiktningkungörelsen tillhörde grupperna 3 och 4 har kallats in i höst för att läkasundersökas enligt den nya förordningen, och resultatet har blivit att förbanden har fått en högst välbehövlig förstärkning, säger kapten Brunby. Ungefär hälften av de besiktigade har befunnits användbara enligt nu gällande bestämmelser, och det var ungefär vad vi hade räknat med.

Underhållsförbanden får ju personaltillskott även från andra håll, främst från ständigt förband, som består värnpliktiga av äldre årgång till exempelvis träningsgruppen efter den andra eller i vissa fall även efter den första repetitionsövningen. Även denna kategori, som givetvis i stor utsträckning måste användas för sina nya befattningar, är till ett förhållande stort utsträckning i hollens repetitionsövning, säger kapten Brunby.

REPETITIONSÖVNINGEN, EN STOR APPARAT SOM FORDRAR EN GRUNDLIG PLANERING

— Om man kunde planera utbildningen under en repetitionsövning utan att ta hänsyn till den faktiska — och vad det beträffar skäligen begränsade — tillgången på skjutbanor och andra övningsanordningar, så skulle det vara förhållandevis enkelt att ta hand om även en omgång av årets storleksordning. Men dessa faktorer måste självfallet beaktas vid programuppläggningen, som bl.a. av den anledningen blir en utomordentligt komplicerad uppgift, konstaterar stappgruppschefen, överstelöjtnant Nordström (som sedan Snapphanens intervju gjordes har hunnit bli både överste och regementschef).

Den för året intensifierade utbildningen i ABC-stefi ställer exempelvis stora krav på fasta övningsanordningar och högt kvalificerade instruktörer. Det är ont om båda sätten. Åtminstone om man ställer tillgången i relation till det aktuella behovet. Vi har emellertid gjort omsorgfulla förberedelser för att utnyttja både instruktörerna och utbildningsanordningarna så effektivt som möjligt. Men vi har också försökt göra en dygd av nödvändigheten att utnyttja fältförbandens krigsplacerade befäl som instruktörer, fram-

håller överstelöjtnant Nordström.

Varje förband sörjer i huvudsak för sin egen utbildning, och som jag ser saken är det av yttersta vikt att det egna befälet på detta sätt medverkar i utbildningsarbetet. Härigenom får krigsplaceringsbefälet lära sig en del av vad de behöver kunna i händelse av mobilisering, då man givetvis inte kan räkna med att befäl på aktiv stat skall sörja för utbildningen. Dessutom är det enligt min uppfattning psykologiskt betydelsefullt att förbandens eget befäl inte ställs åt sidan i utbildningsarbetet. Det må vara att resultatet av lätt insedda skiljer inte alltid blir i alltför gott som om aktivt befäl tjänstgör som instruktörer, men att döma av vad jag har sett går det bra, och det är naturligtvis glädjande.

En oförutsedd faktor, som har medfört svårösta problem, är de för året nya bestämmelserna om ledighet under upp till sex dagar för jordbrukare, säger överstelöjtnant Nordström. Den här veckan är ett hundratal man borta, och det innebär bl.a. att antalet hjultraktorförare på förband med sådana fordon har reducerats kraftigt. Över huvud taget

villar givetvis detta manfall avårigheter i utbildningsarbetet och det blir många som får "luckor" i utbildningen eftersom det inte är möjligt att repetera en hel del övningar. A andra sidan förtjäder jag väl att både jordbrukare och andra deltagare i repetitionsövningen ofta har starka skäl för sina ledighetsansökningar. Praktiskt taget alla människor, som är ute i produktionslivet, har naturligtvis behov av ledighet under en tjänstgöringsperiod av den här omfattningen. En repetitionsövning är ju med nödvändighet förbanden med uppoftningar av både personlig och ekonomisk art, vilket bara alltför tydligt framgår av många ledighetsansökningar från t. ex. egna företagare utan kompetenta medhjälpare. Man kan föresten utan överdrift konstatera att även de inkallade hustrur och övriga anhöriga i stor utsträckning får göra kännbara uppoftningar till föräverets fromma.

Inte minst med tanke på dessa förhållanden måste man som yrkesmilitär glädja sig över den positiva inställning till utbildningen som den vida övervägande delen av repetitionsövningens deltagare ådagalägger. Efter vad jag har

tyckt mig finna är det främst lugn och stadsa som skapar en prägel på förbanden, och personligen tror jag att de förband som nu har satta upp skulle lösa sina uppgifter, om någonting skulle hända. I varje fall har jag fått det intrycket att de enskilda soldaterna kan sina saker, oavsett om de är bilmekaniker, signalister eller bagare, säger överstelöjtnant Nordström.

Frågan är däremot om alla har fått tillräckligt grundlig utbildning i strid. För dem som under sin första tjänstgöring har fått en något så när grundlig stridsutrustning och skjututbildning räcker nog den repetition som har kunnat pressas in inom ramen för utbildningen, men rätt många har tyvärr fått en mycket knapphändig grundläggande vapenutbildning. Detta är ganska allvarigt då man numera inte alla kan betrakta ett stappområde som en ostörd arbetsplats, där ingen fiendlig verksamhet är att befara. Tyvärr nödgas man utgå ifrån att en modern utrustad motståndare kan slå in i förband precis var som helst genom att utnyttja bl.a. luftlandssättning. Följaktligen måste även underhållsförbanda personal — hur specialiserad den är — bestå av led soldater, slutar överstelöjtnant Nordström.

LIMERICK I.
En såmsås rekvt från
Skövde
Fick en snyffing som hams
honom söude
— i en kvart låg han still
men så klevna han till
och så: "Bömm var just vad
jag behövde..."

LIMERICK II.
En fager blondin från Kullen
som lockat en löjtnant till
skuden
förtäljde med harm
i sin rusede barn
att han genast fick ånna
drullen...

SNAPPHANEN
Redaktör:
Kapten Bure Kinnman
Ans. utg.:
Kapten Birger Brunby
Medarbetare:
Republikerna:
Lennart Ahlbeck
Bo Björkman
Jan Kladröm
Hengt Lundberg

Överstelöjtnant Nordström inspekterar en fältmässy veckstad.

GUMMISKOR OCH REGNKAPPA NYHETER I UTRUSTNINGEN

Regementsintendenten kapten Lennbrandt

Människan lever som bekant inte av bröd allena. Det gör åtminstone inte T 4-soldaten, som därutöver skall ha mat och potatis, mjölk och kaffe i högsta avsevärda kvantiteter för att förbli nöjd med sin tillvaro. Dessutom behöver han en mångfald prylar för att kunna fungera som det är tänkt och sagt av höga vederblivande. Regementsintendenten kapten Lennbrandt är följaktligen en jättestor och emellanåt också något bekymrad person, eftersom han här ansvarar för förbandets utrustning och försörjning med intendenturmateriel.

Vår organisation för utrustning och materieförsörjning är avsedd för ca 1000 man, konstaterar kapten Lennbrandt. Eftersom personalstyrkan just nu är nästan dubbelt så stor, säger det sig självt, att repentionsövningen medför stora påfrestningar på personalen i kök, matsal och förråd. Visserligen har vi rätt att tillfälligt öka utökningens personal i proportion till den tillgängliga styrkans storlek, men hittills har bara två av tio vakanser kunnat fyllas. En extra husmor har emellertid anställts som ersättare för den husmor, som har följt med Åldersklassen till Ljungbyhed.

Service åt förbanden

Anledningen till att Åldersklassen har fått flytta på sig är främst önskemålet att ge deltagarna i repentionsövningen så goda betingelser som möjligt i fråga om utbildningsanordningar, förläggning och utrustning. Den begränsade tid som står till förfogande måste givetvis utnyttjas på bästa möjliga sätt, och vi på intendentursidan har gjort vad vi har kunnat för att medverka till ett tillfredsställande utbildningsresultat. Framhåller kapten Lennbrandt. Tyvärr är både köket och matsalen i minsta laget för den personalstyrka som tjänstgör just nu. Det är därför ofrånkomligt att de uppstår matköer, fastän utrustningskapitlerna är reglerade. Emellertid föreställer jag mig att praktiskt taget alla berörda föredrar att vänta en stund på att få äta i matsalen framför att bli utpisade utomhus från kokvegn, säger kapten Lennbrandt.

Stora kvantiteter

Under höstens repövning måste vi förenkla matsedeln en smula för att undvika speciellt arbetskrävande rätter, men den saken oroa oss mycket lite. Erfarenheten visar att repövningssoldaterna

inte är beavärliga att ha i maten. De vet vad ett hushåll kostar, detta i motsatsen till Åldersklassens ungdomar, som ofta bor och äter hemma för en spottstyver och som följaktligen har stora pretentioner på det mesta. Vad beträffar mathållningen på T 4 så har vi naturligtvis bestämda normer för kostnaderna. Normalportionspriset är för närvarande 3:19 mer än så för maten följaktligen inte kostar per man och dag.

Denna kostnadsram ger emellertid utrymme för en hel del, och om man roar sig med att göra överslagsberäkningar av de matkvantiteter som går åt, kan man få fram högst imponerande siffror, påpekar kapten Lennbrandt. Eller vad sägs om det faktum att repentionsomgångens deltagare under en dag sätter i sig bl. a. 4-5 kor, 1 ton potatis och 1.000 liter mjölk? Står det falukorv på matsedeln får man räkna med att det går åt vid pass 100 meter av denna begärliga vara.

Nytt och gammalt i utrustningen

På materielnsidan börjar förberedelserna för höstens repentionsövning redan i april, så varje förband får sitt sedan man har lämnat lopp vad som saknas från andra regementen inom militärområdet, säger kapten Lennbrandt vidare. En källa till bekymmer är att materielen (och särskilt uniformerna) nu börjar bli hårt nersliten. En ny uniformmodell har ju fastställts, och det innebär att m/39 inte nyttjas längre. För närvarande är det därför bevärligt att skaffa fram tillräckligt många uniformer som är passbara, men så småningom måste man förstås ta till fältförbandens förråd av m/39, och då bör läget ljusna. Som det nu är kan vi helt enkelt inte ge soldaterna två vapenrockar, vilket givetvis är att beklaga.

Några nyheter i utrustning-

en kan förtydla ett omdömande. Regnkappan och gummiskorna bör bli uppskattade, säger kapten Lennbrandt, och de fastsydda damaskerna får väl också sägas vara ett framsteg. Kartfodralen förevisar däremot, tydligen djupt skändade av dem som blivit utan. Ingen nyttillverkning sker emellertid, och tillgången är klart otillräcklig. Så småningom skall kartfodralen ersättas med andra förvaringsanordningar, bl. a. plastpåsar, men för repövningssoldaterna får de ingen aktualitet förrän den nya fältuniformen blir allmänt genomförd.

Drickmjölk i tetrapak

I övrigt kan man konstatera att drivmedelsutrustningen också är komplett. Nu bör den rimligtvis fungera tillfredsställande, och om aggregatet mot förmodan skulle strejka, finns betryggande reservanordningar. Även på livsmedelsutrustningen har åtskilliga nyheter successivt införts under de senaste åren. Numera kan vi faktiskt försörja oss i fält. Svinsläkt har prövats med gott resultat, och drickmjölk i tetrapak skall distribueras under fälttjänstövningen i Västergötland.

Hittills har vi hållit fast vid decentraliserad utrustning dels av utrymmesskäl, dels för att ge de intryckande en föreställning om situationen vid mobilisering, men det råder ingen tvekan om att centraliserad utrustning skulle erbjuda vissa fördelar, säger kapten Lennbrandt. Om repövningarna i framtiden blir ännu kortare kan det visa sig nödvändigt att genomföra en nyordning för att spara tid vid inlämningen, men för närvarande har vi varken lokaler eller personal som försäkrat till centralutrustning.

Däremot tycker jag nog att vi på intendentursidan nu har fått så stor rutin att inte ens de stora höstkostningerna vällar allvarliga bekymmer. Men en sak är klar — repövningarna kräver helhjärtade arbetsinsatser av personalen på det här området, slutar kapten Lennbrandt.

ERIK LIND

Låt oss serva BILEN under Eder tjänst på T 4

Finjagatan 24 (Mitt emot gamla kasernvaktens)

Hässelholm tel 125 50

T 4 HAR INGA SVÄRIGHETER ATT SKAFFA FRAMFORDON TILL REPETITIONSÖVNINGAR

På tisdagen kräva naturligtvis långsiktiga förberedelser inför en repentionsövning av det här omfånget, men numera är det egentligen ingen svårighet att skaffa fram de många fordon, som förbanden skall förses med, konstaterar tygofficeren, kapten Carlquist, i ett uttalande för Snapphanen. Väsentligt bevärligare är det att sörja för att den materiel i fältdepåerna som bläst behöver värd kommer till användning vid rätt tidpunkt. Den ringa tillgången på personal nödvändig för en detaljerad planläggning av materielvården, som alltså planeras med utgångspunkt från tidtabellen för repentionsövningarna. Radioutrustning, vapen och andra tygmaterielgrupper hämtas från fältförbandens förråd efter en i förväg uppgjord plan, och samtidigt får den intagna materielen erforderlig värd.

Vad beträffar fordonshövd, så fylls det i första hand genom att stambilarna tas från Åldersklassen under repentionsövningen, fortsätter kapten Carlquist. Vidare lånar vi fordon från andra regementen, och i mån av behov hyr vi bilar. Någon svårighet att åstadkomma vad som behövs är det inte. Folk ringer och begär upplysningar så snart annonserna om inlejdning av fordon har varit införda, och vi antecknar vad vi vill vara för att så småningom ta ut de fordon vi behöver. De besiktiga i förväg och ägarna får rätt till smärre akavanker innan vi tar in bilarna, för året 30 lastbilar och lika

många personbilar eller rättare skäpvagnar samt tio traktorer. I stor utsträckning är det inbutesvagnar från bliffror som vi lejer in, eftersom de vanligen är grundligt genomgångna. Hyreskostnaden torde uppgå till ca 100.000 kr. varav dock 20 proc. avses för eventuella reparationer.

T 4 har goodwill

Glädjande nog förefaller det som om T 4 har fått grundmurat gott anseende bland biluthyrare, säger kapten Carlquist. En orsak till detta fenomen är det faktum att underhållsforbanden mera sällan kör i svår terräng med sina fordon. Härtill kommer så den omständigheten att vi gärna ger de inledda bilarna åt stridsdomare och grupper ur ledningen som inte behöver uppträda fältmässigt.

I sammanhanget skulle jag gärna vilja understryka vikten av att vi tack vare tygmaterielplanen har fått vårt bestånd av stamfordon förnyat i glädjande rask takt. De äldre bilarna har i huvudsak utrustats, och de som har tillkommit har visat sig motsvara alla rimliga krav. Detta framgår klart av det faktum att just nu 5 av våra ca 200 fordon är på verkstad för reparation. Det är inte så länge sedan man nödgades räkna med att 20 procent av bilarna var defekta och i behov av reparation. Det säger sig självt att nyordningen högst väsentligt har förbättrat förutsättningarna för ett gott utbildningsresultat.

Tygofficeren kapten Carlquist med en av T 4:s motorycyklar.

Motorycyklarna försvinner?

Den främsta anledningen till att vi inte har behövt hyra några civila motorycyklar är att tilldelningen av stamfordon numera är ganska generös i förhållande till behovet, fortsätter kapten Carlquist. Emellertid kan det vara på sin plats att med några ord beröra utvecklingen på detta område. Antalet "knuttar" är visserligen ansevärt, men de flesta tillhör Åldersklasserna under värnpliktsåldern och deras maskiner lämpar sig sällan för militärt bruk. Redan 20-åringarna har tröttnat på motorycykeln och skaffar hellre en gammal bil, vilket parkeringsplatserna kring regementet bär vittne om året runt.

På militärt håll har man tagit konsekvenserna av denna utveckling, såvälvida som motorycyklarna i vissa förband delvis har ersatts med småbilar. Förmodligen får man räkna med att denna utveckling fortsätter. Även om motorycykeln onekligen är ett utomordentligt fortakoffingsmedel när det är fråga om relativa korta distanser. Om det emellertid i en nära framtid varken finns lämpliga motorycyklar — utöver det begränsade antalet stamfordon — eller folk som vill köra dem så är det väl strängt taget bara att ta till fler bilar. Gör man det får riken vara rings för att det skall behöva uppstå bilar på fordon eller förare, slutar kapten Carlquist.

CYKLAR och MOPEDER

köper och reparerar Ni hos

PAULSSONS CYKELAFFÄR

Finjagatan 6

Telefon 114 71

BOHMS BLOMSTERHANDEL

Tel. 106 65 & 110 70 Hässelholm Bostadstrel.

(Mitt emot busshållplatsen)

- SÄG DET MED BLOMMOR! -

CONCORDIA

UTANFÖR KASERNVAKTEN

GOTT KAFFE - GOTT BRÖD - RÅKVERK

SMORGASAR - BESTÄLLNINGAR

TELEFON 129 57

Militärernas populära avkopplingsplats

RAKNING

KLIPPNING

SNABBT

SNYGGT

SUNES FRISERSALONG

FRYKHOLMVGATAN

TELEFON 100 88

NU VET VI DET POJKAR

FLICKORNA I MATSALEN GILLAR OSS

Fröken Gerda Zander och husmor, fröken Greta Muntzing, kramas om av vpl Rune Grön, Staffanatorp.

Allt maten på T4 är av yppersta slag har sannerligen repoungängarna 1900 fått erfara. Det är ingen risk att väntande fruar och teiningar får hem sina män och pappor smärtare än de var vid inryckningen — motlöna och den myckna friska luften till trots.

Det förefaller faktiskt som om personalen i köket hade litet extra klokkarkör till repoungängarna och för att få den frågan utredd begav vi oss dit och utbad oss en liten intervju med husmor, fröken Muntzing.

Hon ler så gott med hela ansiktet och de vänliga ögonen ser pillemariska ut när hon tänker på repoungängarna 1900. "— Visst tycker jag om mina rekryter men se repetitionsmannarna är det allt någonting extra med. Jag har en hel del av dem här i köket — de är pilltrogna och pålitliga och arbetar glatt och villigt med sina ässlor. De är ju mogna män allesammans, ser på tillvaron och det här påtvungna mellispelet med både husmor och gott husmor. Det är roligt att ha med dem att göra.

Och det är likadant med dem som bara kommer hit för att äta. Många gånger måste det var besvärligt för dem att lyta mjölk och matvanor men det är faktiskt mycket sällan

som vi hör någon kverulans. Tvärtom, de är snälla och glada och berömmar oss ofta för kosthålllet. De tycks också förstå så innerligen väl att vi har förfärligt mycket att göra just nu — det är ju nästan ett par tusen man som skall ha mat mot i vanliga fall knappt tusen.

— Äter de mycket, husmor, frågar vi. För vi är väl medvetna om att aptiteten växer med kvadraten på avståndet från det civila.

Husmor skrattar. — Nej, det kan man inte säga. Det är ett intet mot t. ex. rekryterna. Visst finns det en och annan storätare men det mesta vi utspisar är halvportioner och "sväng" hör till undanta-

gen. Ändå säger alla att de blir mätta och belåtna. Och att de verkligen gillar maten. Det är ord som gläder ett husmorshjärta. Personligen tycker jag förresten att det är säkrast roligt att repoungängarna även uppskattar fisk, det är ju tyvärr inte så vanligt...

— En hel del har väl dietkort?

— Inte så många — mindre än vanligt, tycker jag. Och så här i förtroende kan jag säga att de nog hoppar över dietkortet och låter sig blodkorven och kaloppsen väl smaka. Jag ser det nog och ler i njugg men huvudsaken är att både de och magen trivs.

— Jo, husmor, i början blev

det knäcke litet väl långa köror — vad berodde det på?

— Det är alltid så. De första dagarna har våra repoungängare inte så mycket att göra. De väntar de bara på maten och så kan det köra ihop sig. Vidare är de inte så vana vid rulljansen ännu utan står kanske och väljer och tvekar mellan tallrikarna eller smörgåsar. Det där gör inte så mycket för var och en men när det gäller ett par tusen man så blir det mycket. Om varje man dröjer bara en sekund längre än nödvändigt får sista man i kön vänta en halv timme mera. Men nu flyter ju allt fint och det är huvudsaken.

— Hur är det, husmor har ju varit med här på T4 i åttioåriga år. Känner ni igen några av repoungängarna nu när de dyker upp igen efter kanske tio, tjugo år?

— Jada, säger husmor. Många, många kommer fram och hälsar. Där finns städgande repoungängare som jag kommer ihåg som rekryter långt ner i trettitalet. Men det är klart att ännu flera känner igen mig. Kanske är det de där personliga kontakterna från tidigare år som gör att jag håller så starkt på repoungängarna, vad vet jag. Huvudsaken är i alla fall att vi gillas varandra — eller hur?

J-u

LIMERICK V.

En oskuldfull flicka från Hånger

som sålde besväringskalorner mycket lämpligt det fanns att ta mat på var man före köpet — nu känner hon ånger.

Guld -
Silver

HANSSONS
har
nytt-
artikeln...

★

...men
också det
som ligger
utanför
det
vanliga

HANSSONS
GULD-
SMEDS-
AFFÄR

HANSSONS
ORTENS
LEDANDE
AFFÄR I

BRÄNSCHEN

I väntan på de nya moderna lokalerna vid Järnvägsstationen har vi tillfälligt flyttat till affärslokalen på Stortorget.

1:a Avenyen 1
(vid Järnvägsstationen)
HÄSSLEHOLM
Telefon 103 98

En uniform för major i arablegionen visas bl. a. i regementetsmuseum

Det är värt beväret att träva uppför alla trapporna i kaserern von Heidemans och studera det välordnade regementetsmuseum, som T 4 sedan en del år består sig med. Det säger sig självt, att bleknade gruppporträtt av härifrån och ställgivna militära personligheter i m/å inte ter sig lika fängslande för värnpliktiga tillhörande de senaste årgångarna som för grånade veteraner med egna minnesbilder från idylliska färdtjänstövningar och ståtliga parader i den gamla goda tiden. Men vem som helst kan falla i förundran inför exempelvis den sällsamma skidbår som finns till beskådande, för att nu inte tala om den imponerande stora samlingen uniformer och tillbehör till sådana. Den kollektionen inbegriper talrika märkvärdiga och prägliga ting alltifrån jättelika spåletter för intendent och förvaltare till en komplett uniform för major i arablegionen. Den sennare förestelen kan synas underlig i detta museum men har sin grund däri att den skänkts av en T 4-officer, som befärd uniformen från en tjänstgöring i Friare Orienten.

Trängtruppernas skidbåren

SKATTER OCH KLENODER I T4:s EGET MUSEUM

trassliga utvecklingshistoria utreds på en sammankänning av bataljonerna, kårens och regementenas förläggningsorter, och av stort intresse är ritningarna till byggnader inom det nuvarande förläggningsområdet i Hässleholm, som att döma av en situationsplan från seklets späda barndom var en ytterligt blygsam ort vid denna tidpunkt. Ett fylligt urval kirurgiska instrument av äldre datum torde hos en och annan väcka skräckblandad undran, medan montörarna med förordningar och reglementen samt boyarled nummer av tidsskriften Trängsoldaten definitivt hör hemma på underhållningsidan. I sammanhanget kan förtjäna nämnas att det första numret av denna tidning är det enda som saknas i museets samling och att detta med förtjusning mottogs av museets föreståndare.

Många andra attraktiva och lustiga föremål ingår i samlingarna, som exempelvis ett avsevärt antal fotografier av högst aktingsvärd ålder. Har man tid på sig, erbjuder de ett verkligt givande studium inte minst från den synpunkten att de i så stor utsträckning skildrar en tid och en miljö, som det är i det närmaste omöjligt att bilda sig en skadlig uppfattning om utan stöd av autentiska bilder. På T 4:s museum kan man studera krigsminn i alla delar av militära livets skiften: stridande och rastande, marscherande och paraderande, ridande, åkande och åkande på de mest konstbesynnerliga motorfordon.

Rubric

LIMERICK III

En repoungängare från Tamba
had flickan som blev till en ramba
— hon svängde så bra
att hon flämtade ut:
"Tänk ni dansar som själva
Lumumba..."

Välkomna till

Burmans
Konditori

TEL. 108 33 - Stortorget 11 - Hässleholm
Sommarsörvering Luhrsjoböden, Högstvede 304 61
Tävningssgodkänd miniatyrkökbon

Erik Olssons KORVBAR

VATTUGATAN INTILL STORTORGET

★

ENTRAFFUNKT

Vpl Albert Larsson, Malmö, portionerar ut koren tillsammans med biträdande husmor, fröken Ann-Marie Nilsson.

HAMBURGER PARISARE
GOTT KAFFE
KORVBAREN
TREDJE AVENYEN

SOLDATHEMMET
vid T 4 - HÄSLEHOLM Tel. 109 01
Ljusna varma och trevliga lokaler, Läs- och skrivrum. Garderob. Kafé - Försäljning av frukt, karameller, choklad och tobaksvaror. Läs- och skrivrum.
TELEFONHYTT-BORDTENNIS-TV

BILAR
Nya och begagnade
köper Ni alltid
billigast

Göinge Bil AB

Tel. 142 50 Hässleholm

AUKTORISERAD ATERFÖRSKLJARE

Iris Blomsterhandel
HÄSLEHOLM · Tel. 102 17

GÅ EJ ÖVER BRON
för att rakas och klippas!

Gå till **ODDS**
Frisérsalong vid Finjagatan

**SÅNT FOLK KAN
STANNA HEMMA**

Han kom fram till inbördesbordet med aversionen och rörde sig lätt och ledigt rätt apenlig men rak i ryggen brinnande i ögonen. Han var i sina civila kläder. Hans veka haka och smala, svarta, välansade tangorabatt vittnade om en viss karaktärslös fåfänga. Han lämnade från sig inskrivningeboken vid första bordet. Han gav någon upplysning beträffande eventuellt körkort vid det andra. Sedan var det dags att underteckna reversaler på intendentur- och tygmateriel vid det tredje.

— Jag skriver inte på det där, sa han. Jag ska inte ha någon utrustning.
— Så...
— Nej. Jag reser hem i morgon. Jag har läkarintyg från förra året.
Jag skickade honom till doktorn. Så småningom kom han tillbaka med beskedet att han måste invänta granskningens utlåtande. Det skulle komma på torsdag — efter närmare undersökning. I dag var det måndag.
— Ska du gå ner på förrådet och hämta utrustningen nu då.

Han tittade sig omkring som ett djur i buren, knep ihop ögonen mot människorna som kom kånkande på sina säckar. Det var fem trappor upp till logementet. Man såg att det kokade inom honom av ilska och besvikelse.
— Jag tänker inte ta upp en pryl. Om torsdag reser jag hem. Ska ni ge mig utrustning får ni kommendera någon att ta upp den åt mig.
— Orkar du inte själv det?
— Det har inte med det att göra. Jag bär inte upp någonting.
— Du kan kanske be någon hjälpa dig...
— Nej. Klipppte han av. Det får ni ordna. Jag har inte bett att få komma hit.
Eftersom han ju skulle hem på torsdagen så nöjde man sig med att utrusta honom med minsta möjliga — en permies, oansundering. Dagen därpå låg han ovanpå sin säng från morgonen till kvällen. Men han orkade verkligen gå och äta emellanåt.
Logementchefen hade gjort upp en ställfata. Eftersom han med mustaschen bodde på logementet så fick han också ett stödpass. Det kom på onsdagen.
— Jag tänker inte städa, sa han.
— Men du går ju ändå omkring utan att göra något hela dagen. Om inte du städar så

måste någon annan göra det.
— Det är inte min sak att tänka på. Jag städar inte. Tjurig som en barnunge drog han sig tillbaka till slafen igen, la sig tillrätta på rygg och stirrade upp i taket.

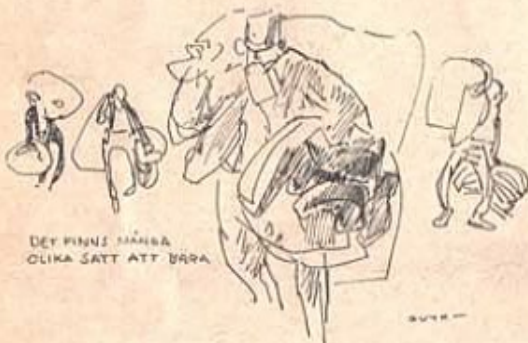
Granskningsnämnden fann honom fullt kurant för en månads militärtjänstgöring. Det blev ingen hemresa. Jag såg honom på förrådet när han packade ner sina prylar i säckarna.

— Ska du inte be någon hjälpa dig upp med prylarna? Han grinade illa med smala läppar under det vålnasade svarta strecket.
— Jag tänker ta litet åt gången, sa han. Allt det här angår mig inte...

Det hade varit lika bra om han fått resa hem. Kanske hans fru behövde honom men varken förväret eller kamraterna har någon glädje av en man som han. Oppositionell. Trisk som en barnunge. Okamrattlig och själviskt taget envia. Han väckte motvilja från första stund genom sin oförmåga att acceptera en nödvändighet. Kanske var han inte i bilata fysiska trim. Men det finns tusentals riktiga karlar som är i dålig kondition men ändå gör så gott dom kan. Och som kan hjälpa sina kamrater därtill. Det är den goda viljan och det goda humöret som gör det. Kanske bekymrade han sig för sina privata affärer. Men de blir inte sämre av ett hederligt tag med soppborsten. Jag tror nog att regementspastorn ursäktar om jag citerar vad kompisarna på luckan säger om en sådan person: "Fy fan..."
Han som satt vid tredje inbördesbordet.

DET DÖR . . .
Fortf. fr. sid. 9
i de dagliga tjänningarna kan man utgå från att det är o-sant. Och till dess bör man också bemöta det med skepsis.

— Har ni hört vad dom säger grabbar. Bandet brast på en stridsvagn... Så låter det på manöver. — Har ni hört vad dom säger grabbar. Regeringen har flytt ur landet... Så kan det låta i krig. Den som faller i faretun för det ena ryktet har också svårt att stå emot det andra. När bönan kommer flaxande, bryt nacken av henne och tysta hennes olycksaliga akrockande. Vare sig kacklet är sant eller inte — det är alltid enbart av ondo.
JOE.

Snapphanens Alfabete

ABC har blivit temat för det nyaste på schemat
Beduinssoldat i öken hör nog ganska sällan göken
Citronli med ingefära smakar uselt på min ära
Duktig gosse uti fält reser själv sitt lilla tält
Eld som öppnas emot flanken skall bevaras kvickt som tanken
Fienste man kallar den som man inte kallar vän
G-aktytt efter godkänd prövning njuter raat till nästa övning
Handgranatens blixt och brak gör din ovän tyst och spak
I betecknar nu för tiden dem som går till fots i striden
Jaktflyg ignar sig åt spaning utan att du har en aning
Kåsan kallas ny detalj i soldatens attiralj
Logement är ett hotell som inspekteras varje kväll
Minan är ett lömskt förmål som får många att gå åt
Nitroglycerin är farligt och bör därför handhas varligt
Otur hade den person som ej fick sin permission
Permission varenda natt gör soldaten blek och matt
Quinnan vet vad man behöver när man kommer från manöver
Repsoldaten gör sin månad fast han ofta nog är grånad
Sjuksjukkompani har hand om folk som man har lagt förband om
Tältkaninen för soldaten lika viktig är som maten
Underofficerspersoner finns det visat i millioner
Vapenbruket är en lära som lärs i det militära
X-1 sliter hårt på ledret trötter benen tar på vidret
Y-front bildar många gånger sömmarna på kortkalsonger
Z — bokstavsaritetens brukas knappt i verkligheten
Atertaget är ett taktiskt nederlag som lätt blir faktiskt
Adol är den segerherre som ej gör det onda värre
Ovningarnas sista suck kallas populärt för MUCK
Joe.

INRYCKNINGSDAGEN

Så förlöt inryckningsdagen. Solen lyste välvilligt och stämningen var den bästa tänkbara, när deltagarna i höstens repövning på T 4 började strömma till från alla håll och kanter. De flesta kom med tåg och hämtades i bussar vid stationen, men många körde egna bilar, som snart nog fylldes de rejält tilltagna parkeringsplatserna utanför kasernområdet. En trafikpluton sörjde för att fordonen flöt in på sina platser utan manke-mang, och vid kasernvakten välkomnades de inryckande av ett anslag med en hälsning från högste chefen och en anvisningstävla med kodnummer och otäckfärgade pilar i rikhaltig sortering.
Tuck vare den ordentliga vägvisningen var det lätt för enval att leta upp vederbörande förband, och de som tilläventyrs glömde bort destinationen under vägen hade bara att återvända till kasernvakten för att hämta upplysning- ar för att anträda färdens en gång till. På kompanierna väntade inbördessträngföretärerna och deras medhjälpare med blyertspennorna i högsta hugg, och i andra lokaler hade kvartermästarna vapen och annan utrustning i beredskap. Tillströmningen var jämn och god, och på de flesta håll var allt klart fram på kvällskräken utan att nämnvärda äventyrligheter hade inträffat.

Nytkerhetstillståndet bland de inryckande gav dem bättre inte anledning till allvarigare erinringar, även om ett och annat ingripande måste göras under dagens lopp. Större bekymmer vållade faktiskt det ovanliga formatet, hos en del annan, men efter ett eller ett par besök på intendenturför- rådet hade även de fullvuxna karlarna fått byxor med rejälla midjemått och vapenrockar som räckte runt på mitten också.
Logement efter logement fylldes av inbördesrade civilister, som emellertid rasik nog undergick förvandlingen till soldater, och det dröjde inte heller så länge förrän inryck- ningen kom att sätta spår i marketeriets och soldat- hemmets affärsverksamhet. Klädhängare, hänglås och brevpapper fick strykande åtgång, och soldaternas naturliga benägenhet för bildning kom snart till uttryck i allehanda sammanhang: utanför mata- len (där föresten armemusik- kåren i Kristianstad spelade taffelmusik vid middagsstid), i serveringar med och utan TV — marketeriet är en anmär- ningvärt väl utrustat i detta viktiga avseende — och seder- mens inryckningsdagens kväll utanför stadens biografur.
Och det vart afton, och det vart morgon den andra dagen, men det är en annan historia.

ren trodde sig trolle in buffeltjuren viddhet, med och styrka i sig själv med hjälp av rituella buffeldanser så kan exercisen genom undermodvetna kanaler förmedla känslan av styrka och sambörighet, av förmåga och samarbetsvilja inom truppen. Det är sådant som en man behöver känna för att kunna klara ett vidrigt krigsligt värv. Om det smäller känner han att han inte slås ensam. Han känner också att de andra, kompanierna, behöver honom. Den där erfarenheten gäller förresten inte bara inom det militära. Den har gjorts överallt där individer bildar lag. På fotbollsplanen. På scenen. På kontoret. I fabriken. I sängkören. Den blyge skolgossen som inte kan förmås sjunga en enda ton solo brukar inte tväcka att släppa loss när hela klassen klämmer i. Han blir modig och säker. Kanske tycker han till och med att han sjunger vackert.

Ingen kan ändå förtänka rekryten om han inte förtär resonemanget och tycker att exercisen är meningslös. Han konstaterar bittert hur de goda ärtorna och fläsket omvandlas till energi som slutligt och meningslöst förespills som svettpärlor på en grusig kaserngård. Han har inte varit van vid meningslöshet. Han har inte haft vare sig tid, råd eller lust till det tidigare. Men det gör inte så mycket om han inte ser meningen med exercisen ty själva det förhållandet bidrar bara till att göra den meningsfull. I ett eventuellt krig kommer han kanske att anses att 95 % av det han blir ålagd att göra är meningslös. Han upprättar tillt och river igen utan att tillt använda. Han ligger överksam i dagar, veckor, kanske månader. Det kan hända att kriget kommer och går utan att han ens har använt i en aktiv insats. För många kan det vara otvivelaktigt. Andä var han nyttigt som soldat, han blev schackbunden utan en samling folk. Allt det där som anses så specifikt militärt — de rätta linjerna, den perfekta samtidigheten och förresten också själva uniformiteten till det yttre skulle väl tiden själv ha tagit kål på i ett utvärda meningslöshet. Det är ju alltid något! För övrigt är det nog klokt att förutsätta att det mesta som sker har en acceptabel förklaring även om syftet kan ligga förborgat i ett avlägset stabstält. Mycket varken bör eller hindra med att förklara. Men också om vi bortser från dessa psykologiska verkningar av exercisens buffeldans så är det ändå inte så svårt att finna ett hållbart försvär för den. Att bedriva exercis är god övning för ett befäl att

leda folk. Han lär sig uppträda med pondus. Han vinner ett självförtroende som i en kritisk situation kan spridas till hela truppen och bli tungan på vågen mellan att lyckas och att misslyckas. Exercisen förmedlar dessutom i organiserad form hela innebörden av koncis undergivning från befälet och rätt orderuppfattning hos mannen i ledet. Den är en övning i att befalla och att lyda. I fält bör den bidra till klarhet och effektivitet även när orden ges och verkställigheten sker under friare former. Det militära lydande är ju så utomordentligt viktigt att man inte bör förundras sig över att tillämpningsövningarna kan påminna om cirkusdresstyr.

Det finns fler praktiska synpunkter på exercisen. Genom sitt krav på samtidighet och uniformitet blir den en grundläggande övning för ordningssinnet. Hemtagningen görs sedan i de otaliga drillövningar som förekommer i alla militära utbildningssammanhang. Drillen hjälper soldaten att hantera sina strids-hjälpmiddel med förbundna ögon, att behålla sin materiel när som helst och var som helst och hur snabbt som helst, att samverka med kamraterna och befälet, att tänka med ryggraden i kritiska ögonblick då räddningen hänger på ett riktigt, praktiskt handlande, att klara livhanken helt enkelt. Och med drillen får också hans ordningssinne den fuppsugning som bl. a. hjälper honom att passa tiden, att veta var han har sina prylar, att minnas — eller anteckna — giva order m. m. Allt det där är saker som verkligen betyder något om man vill klara sig i krig.

Men nog har exercisen också sina avsigdigheter. Den kan resultera i kändavverdisciplin som läser den enskildes handlingskraft och initiativförmåga. Det kan vara farligt att ha en så pass riklig bakom om 90 cm tjock trädstam på övningsfältet om man inte samtidigt förklarar att 90 cm tjocka trädstammar är nog så sämsta på stridsfältet. Man kan ange kraven på ett perfekt skydd men bör också betona att man oftast får ta vad man haver. De friare formerna i fält kräver en psykologisk orientering som bör beaktas redan på kaserngården. Man måste få folk att förstå skillnaden mellan utbildning och krigsligt realitet, att inse att exercis bara är en metod med ett visst, klart definierat syfte.

En annan avsigdighet är exercisövningens förmåga att framkalla en hel del fula drag hos människor. Även om —

Exercisen gör en man till en pluton

desabiltre — stora förändringar har skett i det hänsesendet skadar det inte att påpeka det. Befäl som inte kan skilja mellan bestånd auktoritet och radiatiskt måkultövning skulle inte tillåtas leda trupp under exercismässiga former. De river bara ner just det som exercisen skulle kunna bygga upp. Och den trupp som envisas med att utveckla negativa attityder eller aktiv oppo-

sition mot exercisen måste definitivt upplåsa om syftet med det hela. Görna från högsta ort. Man kan visa på idrottsutövning eller på fotbollslaget eller på orkesterns övningar. Man bör också klargöra att det gäller ulivar. Orkestern trimmas för ett framträdande som klart kan anges i det tryckta programmet. Det är påtagligt och riktigt och lätt att förstå. Truppen drillas

också för en bestämd uppgift. Men man vet inte när den skall utföras. Repetitionerna avlöser varandra men programmet ligger otryckt. Även om det aldrig blir något framträdande så måste den i alla fall kunna spela om det behövs. Tänk att det skall vara så svårt att förstå.

vpl krp 17-12-43 Ekström

AB Hässleholms Bryggeri

DET DÖR SÅ MÅNGA PÅ MANÖVERN

— Har ni hört vad dom säger grabbar. Han står där i mitten av klungan med tummarna inanhållt för livremmen, sträcker litet på sig för att ge extra tyngd åt nyheten.

— Bandet brast på en stridsvagn — den körde rakt in i en pluton... Är det inte för...

En liten kille med lingutt här spretande fram under mössan bleknar märkbart.

— Den här stridsvagnen, jag undrar, ni förestår grabbar att brorsan är med i en sån där...

— Och igår var det en meordonnans, säger någon.

Ja, det dör så många på manöver. Varje år likadant. En fjäder faller av och snart flaxar ryktestöhnan på skievande vingar ut och in ur tätten litet påblåst överallt av sådana som tycker om att överdriva. Så får man tag på en tidning och letar efter olycksrapporterna. Oftast finns där ingenting att läsa. Men den som tror han tror. Han nickar åt kamraterna — "dom får inte släppa ut det, det ska tystas ner, förstå ni..."

Manöverfältet erbjuder förvisso en god jordmån för ryktestämmeriet. Förhållandena är så annorlunda mot de invanda civila. Och det som är fram-

mande är ofta skrämmande. För att accentuera den atmosfären tolkas fakta om så de passar in i manöverbilden — det skall vara farligt när det är manöver. Finns inga ödesdigra fakta att omtycka så får fantasi hjälpa till. Att komma med ett rykte är intressant. De som inte själva har uppfattningsrikedom nog låter sig följa med att förortra och dramatiska det de hört.

Nåja — i själva verket är det väl inte så många som sätter ryktena i omlopp. Men det behövs inte heller. Vad en man säger idag kan vara spritt inom hela manöverområdet imorgon. På sätt och vis har också ryktenamideriet sin funktion att fylla under fälttjänstgöringarna, det skall inte förnekas. Under verkliga stridsförhållanden är ryktet ett mäktigt vapen i en fiendes hand. Han och hans tysta bundsförvanter använder det gärna för att lockra upp motståndsvilja och stridsmoral. Må alltså manöverledaren beakta sig med ryktestämmeriet redan i fred. Och stå emot den.

Det är sant att människor dör under manöver. Det är lika sant som att människor dör i det civila.

Soldaten som vurpar med sin militära nos har sin mot-

svarighet i 25-åringen som kör ihjäl sig på sensustervägarna med fåstmön där bak på bönpallen. Traktorn som ställer i manöverdiktet skäller sig inte från den civila traktorn som slår runt med timmerlasaset. Koktrosasoldaten kan hugga sig i benet lika väl som civile vedhuggaren Johansson. Den kamoufleringsbeordrade ropasoldaten ramlar inte ner ur trädet och bryter nacken av sig oftare än arbetaren på byggnadsställningen. Men det som sker i det militära ges mångfalt större proportioner än det som sker i det civila. En militär olyckshändelse betecknas som onödig — just den hade aldrig skett i det civila. Men är inte flertalet av de civila olyckshändelserna lika onödiga? Om inte repet hade varit dåligt hade inte heller plåtstägaren ramlat i gatan.

Under en manöver undandras 10.000-tals människor riskerna för civila olyckshändelser i trafiken, på arbetsplatserna och i hemmet. I stället utsätts de för de militära. Man vägar nog anta att resultatet blir ett status quo. Med tanke på de utomordentligt stora koncentrationerna av folk och materiel till ett mycket litet område är det egentligen förvånande att det inte händer mer än vad som

är fallet. Man är frestad att peka på tre förklarande faktorer. För det första de rigorösa säkerhetsbestämmelserna — deras efterlevnad är o r d e r i det militära. I civila sammanhang kan givna säkerhetsbestämmelser nonchaleras betydligt lättare. För det andra har vi drillen och specialiseringen. För det tredje kan man peka på värden av materiel, beordrad, flitigt kontrollerad och oftast modifierande personligt ansvar.

Givetvis händer ibland svåra olyckor i manövermanhang. Fallskidmarshopparna i Östergötland för några år sedan, som orsakade därifrån att vinden förde dem ut över vattnet, är ett exempel. Men man kan lugnt påstå att det som sker också kommer till allmänhetens kännedom genom press, radio och TV. Inte heller därvidlag skäller sig militära olyckshändelser från civila. Det går helt enkelt inte att tysta ner en katastrof. Det går inte att låta folk försvinna spårloset. Man har säkert inte heller från militärt håll något intresse av att förtiga en olyckshändelse. Det vore både farligt och meningslöst. Om alltså det envisa manöverryktet inte får belägg

SÅ GICK DET TILL

välkomna på busstransport från Hässelholms station till T4 njuet de inryckande med välbehag av salsketen.

Vpl sergent Hermansson lämnar upplisningar till fr. v. vpl 35008-431 Svensson, 235-6-47 Kilmuth, 6503-7-35 Sager och 861-7-35 Jansson.

"Välkommen till T4" stod det på skylten bredvid anvisningstavlan utanför kavarekuten, där de inryckande togs om hand av trafikpersonal.

Vpl 3221-11-45 Jedhammar får anvisning om vägen till sitt förband vid vaktet.

STURES

NÄR VI RYCKTE IN

Vpl 716-6-41 Bjerane mönstras in av fanjunkare Lindén samt korporalerna Brändt och Freij upptill t. v.), vpl 310918 Lönhed förses med vapenrock av korporal Winroth (därunder) och nyutrustade mansar marscherar till förläggningen med sina prylar (upptill t. h.). Nedtill konserterar armémusikkören vid matsalen, och t. h. passerar vpl 2005-7-35 Nilsson med sin utrustning.

Bob: Undanhållen Underhållning

Vi undanhölls vi detta? Foto: Önskedrömmaren.

Intressekonflikt.

Aven den tuffaste krigare, äva den akånke trängaren, är då och då i behov av avkoppling. Att stundligen och dagligen vara utsatt för lidanden och prövanden såsom klämmande kängor, färriken Lund och atombombkastande fiender är inte bra för hälsa och stridsmoral. Och med tanke på att möjligheterna till förströelse är ganska ringa i denna för övrigt alldeles utmärkta stad hade regementets ledning beslutat anordna en liten underhållningsafton för samtliga reservsoldater i stadens idrottshall.

Denna undanhölls tyvärr soldaterna. Enligt uppgift och rykte kom order härom till regementet från högre ort (order från lägre ort benämnes meddelanden) att den redan rekorderade och noga planerade bvnngen i det idrottshallen skulle inställas. Tydligen ansåg den högre orten, att det av lera och maskeringsfärg vanställda krigarsansiktet inte skulle följa de

påfrestningar ett gott skräll i själva verket innebär. Inga lösa tyglar här inte.

Mindre nogräknade personer har velat göra gällande, att det skulle ha förelagat ett visst samband mellan den i teve pågående valdebatten och den undanhållna underhållningen. Detta dementeras å det kraftigaste från alla högsta orter och det finns väl ingen anledning att antaga, att så skulle ha varit fallet. Skulle Tage, Bertil, Jari och allt vad de heter verkligen vilja underminera vårt kraftfulla försvaret å detta fula sätt — nej det kan och vill vi inte tro. De har alla flera, flera gånger sagt ifrån att försvaret ligger dem varmt om hjärtat — och det skall vi tro på.

Välvilja och fasthet

Redan i början av inryckningen påtalade kaptenen Oldensten för det samlade befälet, att detta inställning till truppen skulle präglas av den sanna välviljan. Men samtliga

skulle den behandlas med fasthet och inte ges för lösa tyglar. — Ordning, reda och ett korrekt uppträdande är något som svensk trupp uppskattar i alla lägen, slutade vår värderade kapten sitt anförande.

Välviljan har utmärkt av att man sorgfälligt undviker allt springande med oss rekryter (vilket tacksamt noterats av den något övergrodde skrivaren) samt att man vid tillrättavisningar använt en något hovsammare ton än den rekryten är van vid. Fasthet har man fått fram genom att på slutet av tadeltalet något skärpa tonen, dra samman ögonbrynen och påpassligt skjuta in: — Och så stå gärna i enskild ställning. Soldaten känner härvid allvaret och skärpan och blir något mera illa till mods. Genom "Och så stå gärna i enskild ställning" framhålls också vikten av ett korrekt uppträdande.

Detta med välviljan påminner mig om historien om kaptenen, som på sin vandring

över kaserngården mötte en s. k. beväring, vilken inte behagade följa reglementet utan gav som man säger f-b i att hälsa. Kaptenen stannade och ropade till sig Karlen samt frågade högstedsammare av vilken anledning honnören uteblivit?

Svarade soldaten: — Jag såg faktiskt inte kapten.

Suckande kaptenen: — Så skönt. Jag trodde, att ni var gramme på mig av någon anledning.

För att undvika alla missförstånd ber vi få meddela, att historiens kapten inte är identisk med kaptenen Oldensten.

UPPHITTAT

Del av permissionsembedning upphittad på taggråden strax N om kasernvakten tidigt på morgonen den 26/9. Kan avhämtas hos vakten mot lösen "Kanake turen".

LIMERICK IV.

En överstelöjtnant från Sälén till en kallande man bland befölen skrek i sin megafon: "Har ni skavsår på tånt?" "Nej, överstelöjtnant, på hälen!"

Hässelholms bioprogram

för tiden 10—16 oktober

Park

10—12 okt.

Tio tappra män

Barnförbj.

13—15 okt.

Man är väl diplomat

Grand

10—12 okt.

Gatans tigrar

Barnförbj.

13—16 okt.

Flickan på badstranden

Metropol Straffänge 30/31 efterlys

Barnförbj.

måndag, tisdag, torsdag, fredag kl. 19.30 onsdag, lördag, söndag kl. 19.00 o. 21.00

Kamratföreningen

utgör en betydelsefull länk mellan den i tjänst varande personalen och övriga T 4-ingar, som någon gång tjänstgjort vid regementet.

Antalet medlemmar utgör närmare 1000, en siffra som kan synas liten mot bakgrunden av de många tusen som under årens lopp passerat genom kaserngrindarna.

När nu en möjlighet finnes att genom denna tidning nå så många repetitionsinkallade vid regementet, vill föreningen uppmana alla intresserade att ansluta sig till föreningen.

Hur blir jag medlem?

Genom att anmäla nr och namn samt adress till kompani- och reservledaren och erlägga 4 kronor i årsavgift erhåller Ni medlemskap år 1961. Beloppet kan också inlämnas på postgiro 76571.

Vad får jag för medlemsavgiften?

Tidningen Snapphanens samtliga nummer (3 st.) år 1961 samt julnumret 1960 frutt hem-sända till bostadsadressen. För medlemmarna anordnas årligen i februari—mars en s. k. vinterträff då särskilda arrangemang vidtagas, militära uppvisningar, film, föredrag m. m.

Vad utträtt kamratföreningen?

I stadgarna anges ändamålet vara att utgöra en föreningslänk mellan nuvarande och förutvarande T 4-ingar, vårda regementets traditioner och befordra ett gott kamratskap. Detta tar sig bl. a. uttryck såvitt avseende utdelas en miniatyr av kamratföreningens fana till varje kompanis främste soldat. Detta har tillkommit på föreningens initiativ och bekostas helt av denna.

Den ovan nämnda vinterträffen utgör ett populärt inslag i föreningens verksamhet. Talrik uppslutning brukar också präglade föreningens årsmöte, som i regel äger rum på Regementets Dag.

Regementets museum har kunnat bli den attraktiva sevärdhet, som det är, till myckenheten stor del genom kamratföreningens insatser.

Gå med i kamratföreningen — postgiro 76571.

DE DÄR SKINKKNUTTARNA VAD GÖR DE EGENTLIGEN

Knattrade motorcyklar, skinnklädda gossar i stört-hjälm med vapen på ryggen dansar fram på slingan mot stora landsvägen. Två och två susar de fram, viker av åt olika håll och försvinner från förbandet, som ligger grupperat i skogen.

Karlsson, andreförare i 3. grupp 2, bilpluton, tittar föraktfullt efter dem, spottar en siffrig stråle och muttrar: Jädrans knutar. De bara kör och kör. Gör de aldrig något?

Ja, vad gör egentligen trafikarna? Jag har en känsla av att den svenske trängaren i allmänhet inte vet allt för mycket om vad trafiksoldaterna sysslar med och varför de gör det. De syns sällan eller aldrig i hela förband, två och två kan man möta dem på vägarna, någon enstaka gång kan man se dem ritta till ett vägmarke eller visa in en bil på någon dålig skogsväg. Men något "riktigt arbete" utför de aldrig.

Först uppe — slet i säng

Och ändå är trafikaren den soldat, som är först uppe och slet i säng. Långt innan förbanden skall förflyttas till annan grupperingsterräng får trafikaren sina order, han får veta allt om marschvägar, vägmarken, bussplatser, trafikreglering och mycket, mycket annat...

Han skall se till att förbanden inte behöver "leta" sig fram till den nya grupperingsterrängen, han skall hålla re-

da på förbanden så att de inte kommer bort, han skall ha andra vägar klara, om fienden skulle ge sig i leken, han skall

Han arbetar nästan alltid under pressade förhållanden. Tiden är knapp och förbandet måste fram utan tidsödande förseningar, vägarna skall vara klara, kringgångsvägar rekognoscerade, det höra måste till varje pris flyta. Kanaka blir han placerad som post i ett vägskäl åtskilliga mil från sin chef och förläggning, kanske får han stå där och frysa och vänta i timmar på sin försenade middag.

Trafikbefehs uppslagsboken

På trafikregleringsplatsen sätter plutonchefen och håller i trafiktrådarna. Han har till sitt förfogande signalmanskap, trafikgrupper i reserv och på lägeskartorna kan han läsa av förbandens grupperingar och marschvägar. Händer det något på en väg skall trafikchefen snabbt kunna dirigera om trafiken och han skall vara den uppslagsbok, som alla

tråder och frågande förbandschefer skall kunna slå i och få ett raskt besked om gruppering, trafik och mycket annat från.

Bob

Han är alltid på plats för att visa dig in på rätt väg.

Ha alltid **ESSO** i tankarna

HUGO THYGESSON

GRÖNÅNGSPLAN

TELEFON 123 75

DOKTORN I FÄLT MED SJUKHUS I TÄLT

Operation pågår — vid kniven är Jan Lindahl assisterad av syster Ester. Narkosläkare är dr Lolf Hammarstrantz. Offer för det fingerade ingreppet är vpl 780 Jönsson.

Sjukvårdare Stig Johanson, Arlöw, ser till patienten Ivar Klemmanson — också från Arlöw. I överdägen vpl Knut Ohlsson, Malmö. Bilden tagen på en vårdavdelning.

att varje man väste sin uppgift. Utan den goda material- och rutinkänedom som sjukhusförbandets personal skall besitta vore hela fält sjukhusets idé ett flaska.

Det är egentligen en fantastisk företeelse detta — tält vid tält där inne i skogen, elverk och operationsbuss, apotek och chockavdelning, vårdtält och röntgen, ett välutrustat sjukhus med resurser som inte får stå det civila, stationära efter, upprättat på ett par timmar, personellt och materialmässigt kapabelt att ta hand om hela registret av krigspatienter: sårade och sjuka, deprimerade och neurosäckade — behandla dem, utpina och vårda dem. Jämsides med det praktiska omhändertagandet löper sedan alla de övriga administrativa systemen. Även under krig kräver samhället en tillfredsställande registrering, rapportering och statistisk översyn av sina uniformklädda söner och döttrar. Det moderna fält sjukhuset tar för övrigt inte bara hand om soldater — egna och fiendens. I det totalitära krigets tidevarv måste man räkna med att även civilbefolkningen kan komma att belastas kapaciteten hårt. Bomber och robotar skiljer som bekant inte mellan uniformarockar och småbartackor.

En god sjukvård i fält är en mäktig faktor för stridsmoralen. Att veta att man blir väl omhändertagen om det näst värsta skulle inträffa ger samma trygghetskänsla — trots allt — som fallskärmen på flygarens rygg när planet motor bärjar krångla. Den som har sett fält sjukhuset i funktion och fått belegg för personalens positiva inställning till sin uppgift tror också obetingat på linornas bärkraft. Ändå får man väl anta att de

övningar som hålls i fredstid bara kan ge en blek spegling av sjukhusets förmåga i krig. Operationerna och behandling- en av sårmarkörerna står i paritet med de påmålade skadorna. Narkosläkaren nöjer sig alltså med att simulera narkosgivningen och operatörerna med att berätta vad de skulle göra om det vore allvar. I liktliga skador, t. ex. olycksfall, behandlas vid sjukhuset även i fredstid om de är av mindre omfattning. Men ingen får förtänka om allvarigare fall genast remitteras till vanliga sjukhus, där fordringarna på bl. a. sterilitet ju uppnås mycket lättare. Annorlunda ligger det till med sjukdomsfallen. De tas i hög grad om hand vid sjukhuset även under fredliga fältjämsövningar. Apoteket är villföret i man- övertider och mediciner finns för de flesta krämpor. Inte heller sjukhusets tanddokter behöver bli arbetslösa under större övningar.

Sjukhuset skall ha samma höga effektivitet natt som dag. Det ställer stora krav på organisation, drill och ekonomiska arbetsrutiner. Varje man skall veta sin uppgift, skiften

skall omärkligt avlösa varandra — de som inte arbetar måste veta sin skyldighet att vila när tillfälle ges. Och i svåraste natten skall de snabbt och säkert hitta vägar till de olika avdelningarna, trots att platsen kanske är ny, att sjukhusområdet är stort och stationerna många.

På sjukhuset finns också fältpastorn. Under manöver är väl hans uppgift mest att hålla korum. Men om det blir allvar får han räkna med ett vidare arbetsfält. Sjukvård kan vara lika betydelsefull om kroppsvård för skadade soldater i krig. En god pastor bör kunna inge tröst och tillförsikt också hos sådana som inte litat helt på psalmboken och bibeln...

Mellan trädkronorna lyser stjärnorna. Ett spaningsplan bär högt däruppe. Sjukbärare bärs mellan tälten och då och då glimtar svagt ljus fram i tältöppningarna. En sjuktransportbil kryssar fram mellan stammar som knäppt är skönjbara i den avskärade betyningen. Sjukhuset är i full verksamhet. Motorljudet från planet dör bort. Naturligtvis. Man såg ju ingenting.

Laboratorieplutoner på T 4

T 4 — det är inte bara bilarnas regemente, det är också den militära sjukvårdens regemente. Atskiliga läkare, tandläkare, apotekare och sjukvårdare utbildas årligen i Hälsöholm. Deras uppgifter är omfattande och viktiga, sedda ur den mänskliga lössärbarhetens synvinkel.

För att bistå fältsjukhusen har bakteriologiska laboratorieplutoner varit inkallade under höstens repetitionsövning. De har samman på det tränga utrymmet i gula baracken mellan sjukhuset och parkeringsplatsen.

De har tränat — och tränat intensivt — på den verksamhet, som skulle bli deras i händelse av krig. Framför allt rör deras arbete bakteriologiska undersökningar av olika slag. Prover skickas från sjukhusen till laboratorerna, som

analyserar och klarlägger de bakterier, som kan ha orsakat en sjukdom — eller i värsta fall en epidemi.

Somliga av laboratoriepersonalen har viss civil färdighet i handskandet med provrör, kolvar och pipetter, andra är ovana vid arbetet. Men för att plutonerna skall kunna uppnå bästa möjliga resultat i sina undersökningar, har laboratoriechefen — som är läkare — hållit en timmes föreläsning per dag om den svåra konsten att handha bakterier — och att handha dem på rätt sätt. Särskilt har han framhållit vikten av hygien: laboratoriepersonalen måste lära sig respekt för bakterier, så att de skyddas sig själva från smitta och därmed också de personer de kommer i kontakt med.

FRISÖRFIRMAN
Strömander & Sjöö

Frykholmseg. 2

Hälsöholm tel 109 40

Före eller efter bio

Besök

STADSHOTELLET

Dans onsdag och lördag

CASINO — ROULETTE

EGON ARNESEN'S Duo underhåller dagligen

Tel 141 50 Bordsbest.

Vid behov av en vacker

BLOMMA

vänd Eder med förtroende till

BLÅKLINTENS BLOMSTERHANDEL

Östergatan 1 tel 126 93 Hälsöholm

Vi säljer

Good-Year, Trelleborg däck

Ringcentralen

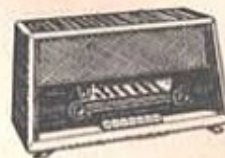
Grönungsplan - Tel. vx 142 20

HÄLSÖHOLM

Television
Radio

av ledande märken

Goda betalingsvillkor

MISSIONSBOKHANDELN I HÄLSÖHOLM AB

